Părintele CLEOPA

URCUȘ SPRE ÎNVIERE

Rolul femeii în familie, Biserică și societate

12

Părintele CLEOPA

ROLUL FEMEII ÎN FAMILIE, BISERICĂ ȘI SOCIETATE

TRINITAS

IAȘI, 2003

Textul broșurii reproduce articolul cu același titlu, semnat de Părintele Cleopa, apărut în revista „Teologie și Viață" nr. 1-4/1998.
Editura Trinitas, Iași, 2003

Dumnezeu a făcut pe om androgin, adică bărbat și femeie. Dar înțelepciunea fără margini a Lui, Care pe toate le-a făcut mai presus de înțelepciunea omenească, n-a înzestrat pe femeie cu însușirile bărbatului, nici pe bărbat cu însușirile femeii.

Numai împreună pot să formeze omul. Pentru că a zis Domnul Dumnezeu: „Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el" (Facerea 2, 18). Așa a făcut Dumnezeu femeia și a adus-o la Adam. Iar Adam a zis: „Iată aceasta-i os din oasele mele și carne din carnea mea" (Facerea 2, 23). Aici e egală femeia cu bărbatul. Că-i os și carne de bărbat, din coasta lui; adică după fire, nu după dregătorie.

Dumnezeu a pedepsit-o pe Eva imediat după cădere, căci ea a întins mai întâi mâna către pomul așezat în mijlocul raiului. „Și a zis Domnul Dumnezeu către femeie: «Pentru

ce ai făcut aceasta?»" (Facerea 3, 13). Ea însă a dat vina pe șarpe. Atunci Dumnezeu i-a dat primul canon: „Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naște copii". Apoi a doua pedeapsă: „atrasă vei fi către bărbatul tău și el te va stăpâni" (Facerea 3, 16).

De aceea, cât ar fi femeia de învățată, trebuie să fie supusă bărbatului, pentru că bărbatul e capul femeii, iar Hristos cap al bărbatului (I Corinteni 11, 3). Aceasta este ordinea în ierarhia familiei. Pe femeie însă a lăsat-o Dumnezeu ajutătoare bărbatului, de aceea spune Sf. Ioan Gură de Aur că „femeia este liman bărbatului". Bărbatul, săracu', vine acasă amărât; cele mai mari greutăți: în societate, în conducere, în războaie, mare răspundere în întreprinderi; vine obosit și femeia trebuie să-i fie liman.

Să știe să-l întâmpine totdeauna cu un cuvânt bun, cu blândețe; să-i pregătească mâncarea, să-i facă haine, să-l pornească spre tot lucrul bun, să-l primească atunci când vine

de undeva. Întotdeauna ea trebuie să fie aceea care trebuie să-l odihnească pe bărbat.

Dar cea mai mare misiune pe care o are femeia în familie nu e aceasta. Nici să-i facă îmbrăcăminte bărbatului, nici să-i țese, nici să-i coasă, nici să-i facă mâncare. Cea mai mare misiune a femeii în familie – rostul ei – e să fie mamă de copii! Să ferească Dumnezeu pe femeia aceea care vrea să înlăture durerea nașterii (de dureri veșnice vei da), pentru că primul canon acesta a fost: „în dureri vei naște fii". Zice Sfântul Ioan Gură de Aur: „Dacă fugi de durerea nașterii, de durere veșnică vei da, cea din iad". Dumnezeu a pus împreună, cu măsură, dulceața unirii trupești cu durerea nașterii. Iar dacă fugi de durere spre plăcere, vei da de durere veșnică, pentru că nu vrei durerea pe care a rânduit-o Dumnezeu.

Vrei să trăiești în plăcere și să omori copiii? Ferească Dumnezeu, mai bine nu te năşteai decât să omori copiii, pentru că e păcat împotriva Duhului Sfânt. Unde poate găsi

copilul sălaș mai bun ca în pântecele maicii lui? Iar tu să-l scoți și să-l dai la câini? Unde se mai întâmplă una ca asta? Care lupoaică – spune Sfântul Efrem Sirul – care leoaică, care ursoaică și-ar omorî fiul său? Iar tu îl omori?! Tu, ființă rațională, cuvântătoare, te faci mai rea decât lupii, decât leii, decât urșii? Vino și vezi o scroafă sălbatică cu purcei. Când stăteam în pădure am întâlnit una cu vreo douăzeci de pui în munte, la Poiana Crainicului. Eu eram singur. Avea purceluși mici, abia puteau merge. În gură lua lemne și-i mâna, iar ei țipau. Și am dat față în față cu ea. Să ferească Dumnezeu! Eram cu cutia cu Preacuratele Taine la mine; m-am întors și m-am agățat de-un brad. S-a repezit ca fulgerul la mine! Dacă te-ai atins de unul din pui, gata, te-a făcut praf! Poate să te omoare tot atunci; chiar și vânătorii se tem. Așa își apără purcelul scroafa sălbatică. Așa-s legile firii; așa-i este dat de Dumnezeu firii mamei să fie. Dar omul rațional să fie oare mai rău decât toate fiarele

sălbatice? De ce să-și omoare copilul? Vai și amar de acele mame!

Dar prin ce se va mântui femeia? Ne spune Sfântul Apostol Pavel, vasul alegerii: „Ea se va mântui prin naștere de fii, dacă va stărui cu înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie." (I Timotei 2, 15). Iar dumnezeiescul Gură de Aur, care merge în urmă la tâlcuirea Sf. Apostol Pavel, zice: „Femeia, când a murit născând, moare pe altarul jertfei; e martiră!" Tocmai de aceea Biserica o pregătește pe femeia însărcinată pentru moarte. Poate să fie oprită 30 de ani de la împărtășire; dacă-i gravidă, gata: n-ai voie s-o oprești. La cele tinere mai cu seamă durerea nașterii e ca din iad. Așa spune la Psaltire: „Cutremur i-a cuprins pe ei acolo; dureri ca ale celei ce naște" (Ps. 47, 6). De aceea Părinții rânduiesc, luminați de Duhul Sfânt, ca femeia însărcinată să nu fie oprită de la Sfânta împărtășanie, pentru că la naștere se poate întâmpla să moară. Dar dacă moare la naștere, și-și pune

viața pentru copil, e martiră. Și în durerile acelea iartă Dumnezeu toate păcatele!

E ca o mucenită, întocmai cu o martiră!

A venit deunăzi la mine o femeie: că i-a zis doctorul că nu poate face copii și să-i dau voie să facă avort. Fugi de-aici, femeie! Ai venit să mă înveți tu pe mine? Să înveți pe popa carte? Să mori de-o mie de ori mai bine și să te faci martiră, numai să te spovedești și să te împărtășești! Să-ți dau eu voie să faci crimă?

Dacă moare femeia născând, moare la datoria ei cea mai sfântă: mamă de copii.

De aceea femeia trebuie să nască copii; dar nu numai atât, ci trebuie să-i crească în frica și certarea Domnului. Iar la această osteneală trebuie să ia parte și bărbatul, nu numai femeia. Amândoi au făcut copiii. Dacă nu-i cresc în frica și certarea Domnului, vai și-amar câte greutăți vor avea în viață. Se fac fiare, nu copii.

Ce să spunem despre rolul femeii în Biserică? Am auzit că protestanții au ajuns să hirotonească femeia preot. De la zidirea lumii a întemeiat Dumnezeu preoția; au fost Moise și Aaron, fiii lui Levi, preoții Legii vechi; apoi slujitorii Legii noi: Apostolii, episcopii și preoții. Niciodată nu a dat poruncă Dumnezeu să se hirotonească femei. Încă de la începuturile Bisericii creștine au fost însă hirotesite diaconițe. Ce-i hirotonia? Hirotonia se face în altar, iar hirotesia în afară de altar. La hirotesie e o singură rugăciune arhierească, care se rostește pentru slujitorii inferiori ai Bisericii, pentru ierarhia inferioară: portarii, citeții, cântăreții, ipodiaconii... Toți aceștia erau hirotesiți întocmai ca și diaconițele. Hirotesia este deci o mică sfințire care se dă slujitorilor inferiori. Hirotonia este pentru slujitorii superiori: diaconi, preoți, episcopi.

Diaconițele au încetat să mai existe încă din secolul al IV-lea în Biserica Răsăriteană, iar în Biserica Apuseană din secolul al XI-lea. Să nu credeți însă că diaconița citea ectenii ca diaconul, sau citea Evanghelia, sau se săruta cu preotul la Sfânta Masă, sau se împărtășea împreună cu preotul, așa cum fac clericii.

Nicidecum. Diaconițele aveau șapte misiuni în Biserică, dar nici una nu avea hirotonie, după cum hotărăște canonul 9 de la al VI-lea Sinod ecumenic.

Care erau aceste șapte slujiri?

Prima misiune a diaconiței era aceea de a ști câte femei văduve sunt, care este starea lor materială, cu ce pot fi ajutate de Biserică.

A doua misiune era să știe câte fecioare are Biserica. Mai ales în timpul marilor persecuții, când nu erau mănăstiri ca azi cu crucea în vârf, era greu de ținut numărul lor. Dar cine erau fecioarele Bisericii? Erau fetele care se hotărau în casa părintească să păzească fecioria. Părinții, creștini fiind, le dădeau voie. Atunci își făceau o chiliuță în care puneau icoane; și acolo petreceau în post și rugăciune. Așa a fost Sfânta Varvara. Până în secolul VI fecioarele nu puteau fi călugărite de preot, ci numai de episcop. Episcopul sfințea pe cele care și-au afierosit viața lui Hristos. Mergea în casele lor la tundere, le punea coronița în fața părinților, nu în fața altarului.

A treia misiune era catehizarea și botezul femeilor. Le învățau Simbolul de credință și legea creștină pe cele ce urmau să se boteze; le ajutau la dezbrăcare și îmbrăcare, le ungeau cu Sfântul Mir la Taina Botezului.

A patra misiune era strângerea de milostenii de la Biserică pentru săraci și necăjiți, pentru cei aflați în nevoi. Diaconițele trebuiau să știe care erau cei mai necăjiți oameni din cetate; să știe cui să împartă milostenia de la Biserică; să arate episcopului cine și cu ce ar mai trebui ajutat.

A cincea misiune era curățenia și buna rânduială în Sfântul Altar. Aduceau din vreme tămâie, smirnă, ulei și lumânări de ceară. Intrau însă în Sfântul Altar în afara slujbelor, fără să se atingă de Sfânta Masă, de Sfântul Jertfelnic.

A șasea misiune era aceea de a sluji la mesele pe care Biserica le dădea în duminici și sărbători. Tot atunci se adunau femeile undeva deoparte, iar diaconițele le învățau cuvintele Evangheliei.

A șaptea misiune pe care o aveau diaconițele era de a păstra mare ordine și rânduială în biserică: bărbații în dreapta, femeile în stânga, la mijloc o cărare; bătrânii în frunte, cei tineri mai în spate.

Iată, acestea erau slujirile diaconițelor; iar nu să poarte stihar sau să zică ectenii. În istoria creștinismului, a Sfintei Evanghelii, nu găsim vreodată pe Apostoli hirotonind vreo femeie. Au fost într-adevăr femei „întocmai cu Apostolii" – femeile mironosițe: Maria Magdalena, Maria lui Cleopa, Maria lui Iacov cel mic, Ioana lui Huza, Salomeea, Iunia, Iulia, Marta și Maria, împreună cu toate celelalte. Erau întocmai cu Apostolii, au urmat pe Mântuitorul pretutindeni până la Înviere, s-au învrednicit a fi primele care au văzut pe Domnul înviat. Și totuși, cât erau de mari, n-au îndrăznit Apostolii să le hirotonească! Biserica le cinstește ca pe niște Apostoli, dar nu ca preotese.

A zis Apostolul: „Ca în toate Bisericile sfinților, femeile voastre să tacă în biserică" (I Corinteni 14, 34). Iar în societate, măcar că

uneori face serviciu întocmai cu bărbatul, poate sluji ca în biserică. Dar cum? Să zicem că în țara asta, acum, s-ar face întuneric beznă. Nici soare, nici stele, nici măcar cât de puțină lumină. Toți în întuneric. Dar în timpul ăsta o mână binefăcătoare pune într-un sfeșnic o lumânare. Sigur, toți s-ar bucura c-a apărut o rază de lumină. Cei care stau mai aproape de lumânare primesc mai multă lumină, cei de mai departe mai puțină, dar fiecare vede o zare de lumină și e o bucurie pentru toți. Dar lumânarea asta, care stă în slujba tuturor, vorbește oare? Nu vorbește. Tace! Face două lucruri în folosul tuturor: se jertfește și luminează; dăruiește lumină tuturor și se jertfește, încetul cu încetul, până ajunge la sfeșnic. Sfântul Ioan Gură de Aur spune: „Tace luminând, se jertfește tăcând!". Acesta este rolul femeii în societate. La locul ei de muncă, unde a rânduit-o Dumnezeu, dacă-i curată, dacă-i credincioasă, dacă-i corectă, dacă-i harnică, dacă-i pricepută la toate problemele, ea nu trebuie să predice. Viața ei predică!

Mustră și ceartă pe cei de lângă tine prin puterea lucrării, nu prin multa vorbire.

În felul acesta femeia e o lumină în sfeșnic pentru societate, pentru toți cei care o văd, o aud și o înțeleg.

Cea mai mare misiune a femeii în familie, rostul ei, e să fie mamă de copii! Să ferească Dumnezeu pe femeia aceea care vrea să înlăture durerea nașterii (de dureri veșnice vei da), pentru că primul canon acesta a fost: „în dureri vei naște fii". Dacă fugi de durere spre plăcere, vei da de durere veșnică, pentru că nu vrei durerea pe care a rânduit-o Dumnezeu.

La locul ei de muncă, unde a rânduit-o Dumnezeu, femeia nu trebuie să predice. Viața ei predică! Mustră și ceartă pe cei de lângă tine prin puterea lucrării, nu prin multa vorbire.

În felul acesta femeia e o lumină în sfeșnic pentru societate, pentru toți cei care o văd, o aud și o înțeleg.

TRINITAS